

โลกศึกษา (Global Education)

การเตรียมความพร้อมผู้เรียน
สู่พลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21

ถอดรหัสแนวคิด พัฒนาการ
และการบูรณาการสู่หลักสูตรไทย

บริบทแห่งความเปลี่ยนแปลง: โลกที่ซับซ้อนและเชื่อมโยง

ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ความเหลื่อมล้ำ

"การศึกษา สังคมศึกษาไม่อาจจำกัดเพียง
'พรมแดนชาติ' อีกต่อไป แต่ต้องขยายมุมมองสู่
'ความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นกับสังคมโลก'"

ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม

ผลกระทบจากโลกาภิวัตน์

องค์ประกอบหลักของโลกศึกษา (Synthesis of Definitions)

โลกศึกษา

สหวิทยาการและระบบคิด

เน้นความเชื่อมโยงระดับบุคคล
ชุมชน ชาติ และโลก
ไม่มองปัญหาแบบแยกส่วน

การบูรณาการ

เป็น 'กรอบคิด' ที่สอดแทรกได้
ในทุกหลักสูตร
ไม่ใช่การเพิ่มวิชาเรียนเดี่ยว

ความรู้และทักษะ

พัฒนาพลเมืองโลกให้มีทักษะ
ค่านิยม และพฤติกรรมที่พร้อมรับ
มือความเปลี่ยนแปลง

การมีส่วนร่วม

มุ่งแก้ไขปัญหาร่วมสมัยและสร้าง
สังคมที่ยุติธรรมและยั่งยืน

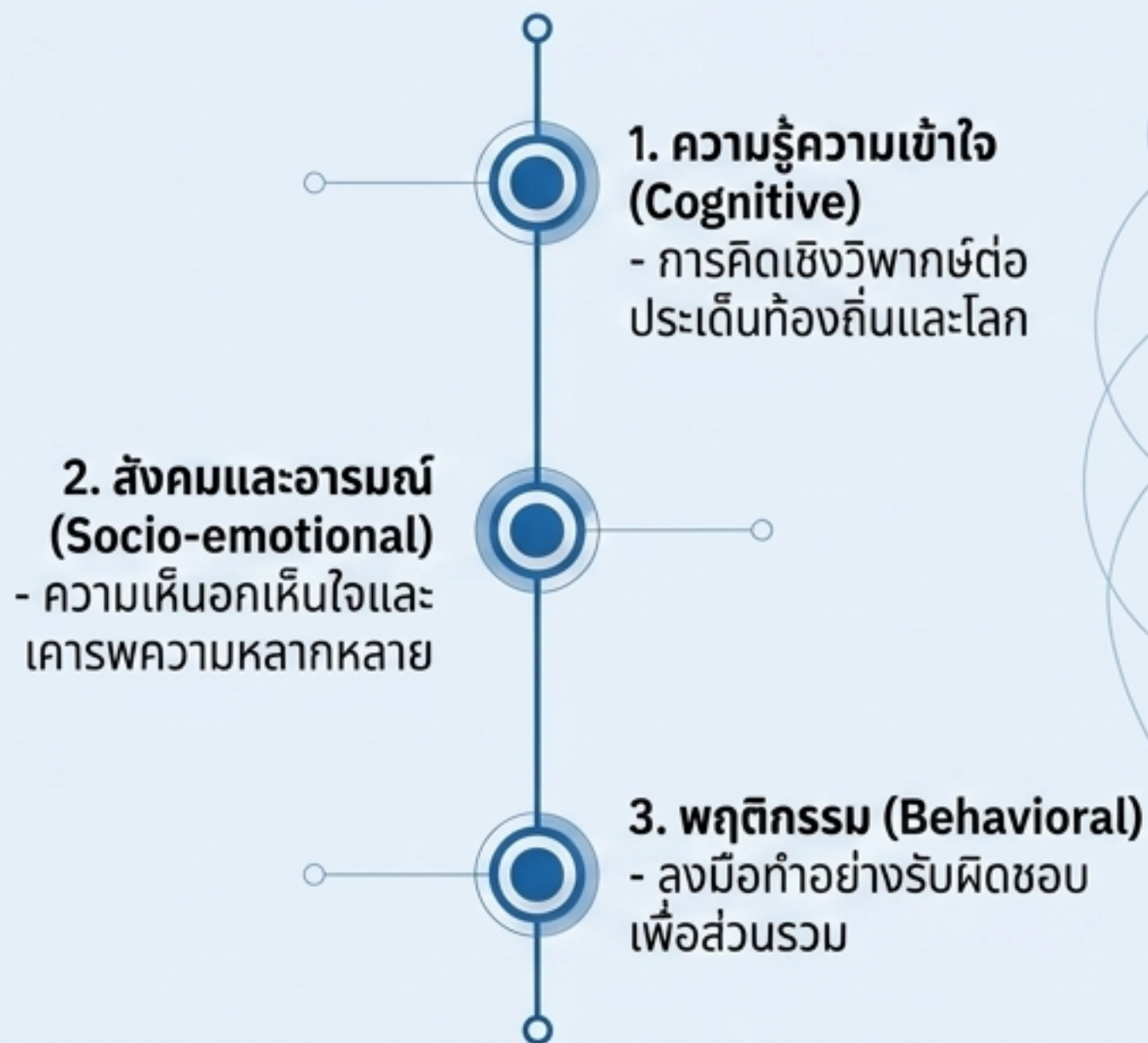
มุมมองนักวิชาการระดับโลก (The Pioneers Matrix)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก	จุดเน้นสำคัญ
Robert G. Hanvey (1976)	Global Perspective (5 มิติ)	การตระหนักถึงมุมมองของตนเอง เป็นเพียงหนึ่งในหลายมุมมองของโลก
Pike & Selby (1988; 1999)	4 Dimensions (พื้นที่, เวลา, ประเด็น, มิติภายใน)	Systems Thinking และความสัมพันธ์เชื่อมโยงของระบบ
Kenneth Tye (1999)	Interdependence (การพึ่งพาอาศัยกัน)	ปัญหาข้ามพรมแดนชาติ และความมุ่งมั่นในการสร้างสังคมที่ยุติธรรม
Nelly P. Stromquist (2002)	Transformative & Critical Perspective	การวิเคราะห์โครงสร้างอำนาจ ความไม่เท่าเทียม และมิติเชิงเปลี่ยนแปลงสังคม

มาตรฐานระดับองค์กรสากล (Institutional Frameworks)

UNESCO

กรอบการศึกษาเพื่อพลเมืองโลก (GCED) พัฒนา 3 มิติ:

OECD

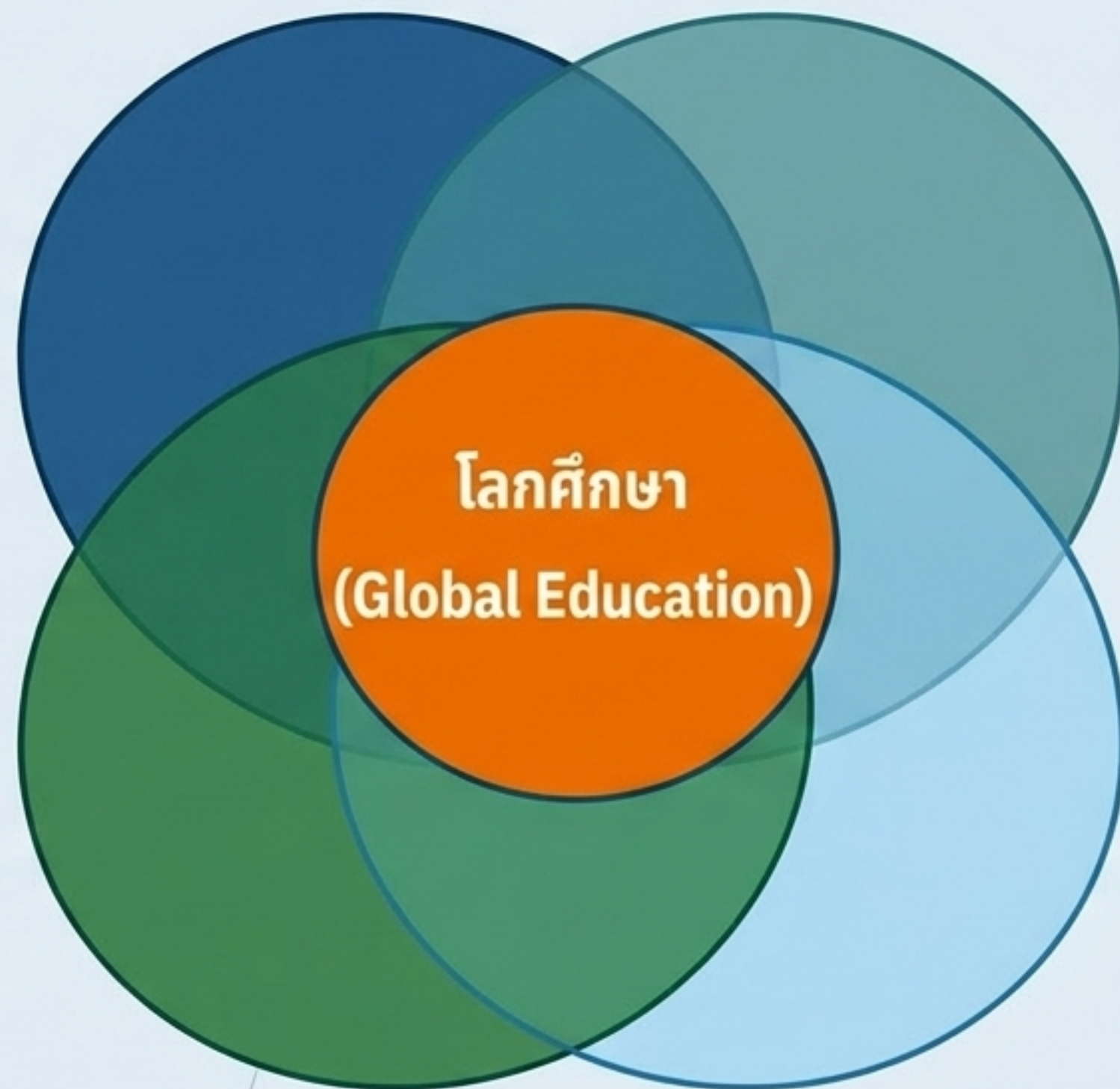
กรอบความสามารถระดับโลก (Global Competence) 4 ด้าน:

รากฐานและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (The Conceptual Ecosystem)

**การศึกษาเพื่อความเข้าใจ
ระหว่างประเทศ**
ลดอคติ ส่งเสริมสันติวิธี
และความร่วมมือระหว่างรัฐ

**การศึกษา
เพื่อการพัฒนา (ESD)**
เข้าใจความเหลื่อมล้ำ
โครงสร้างเศรษฐกิจ
และบูรณาการมิติความยั่งยืน

การศึกษาข้ามวัฒนธรรม
สร้างความเท่าเทียมและลดอคติ
(บูรณาการเนื้อหาเพื่อ
ความหลากหลาย)

**การศึกษาเพื่อสันติภาพ
และสิทธิมนุษยชน**
ส่งเสริมวัฒนธรรมสันติภาพ
การไม่ใช้ความรุนแรง และ
เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

เส้นทางประวัติศาสตร์โลกศึกษา (Evolution Timeline)

1945/1946: ก่อตั้ง UN & UNESCO

เป้าหมายแรกเริ่ม: “การป้องกันสงครามต้องเริ่มจากจิตใจมนุษย์”

1996: รายงาน Delors

เสนอเสาหลัก 4 ประการ:
Know, Do, Be, และ Live together

2015: กำเนิดเป้าหมาย SDGs

เป้าหมายย่อย 4.7 ผูกพันให้ทุกประเทศบูรณาการ GCED เข้าสู่ระบบการศึกษา

1974: คำแนะนำ UNESCO

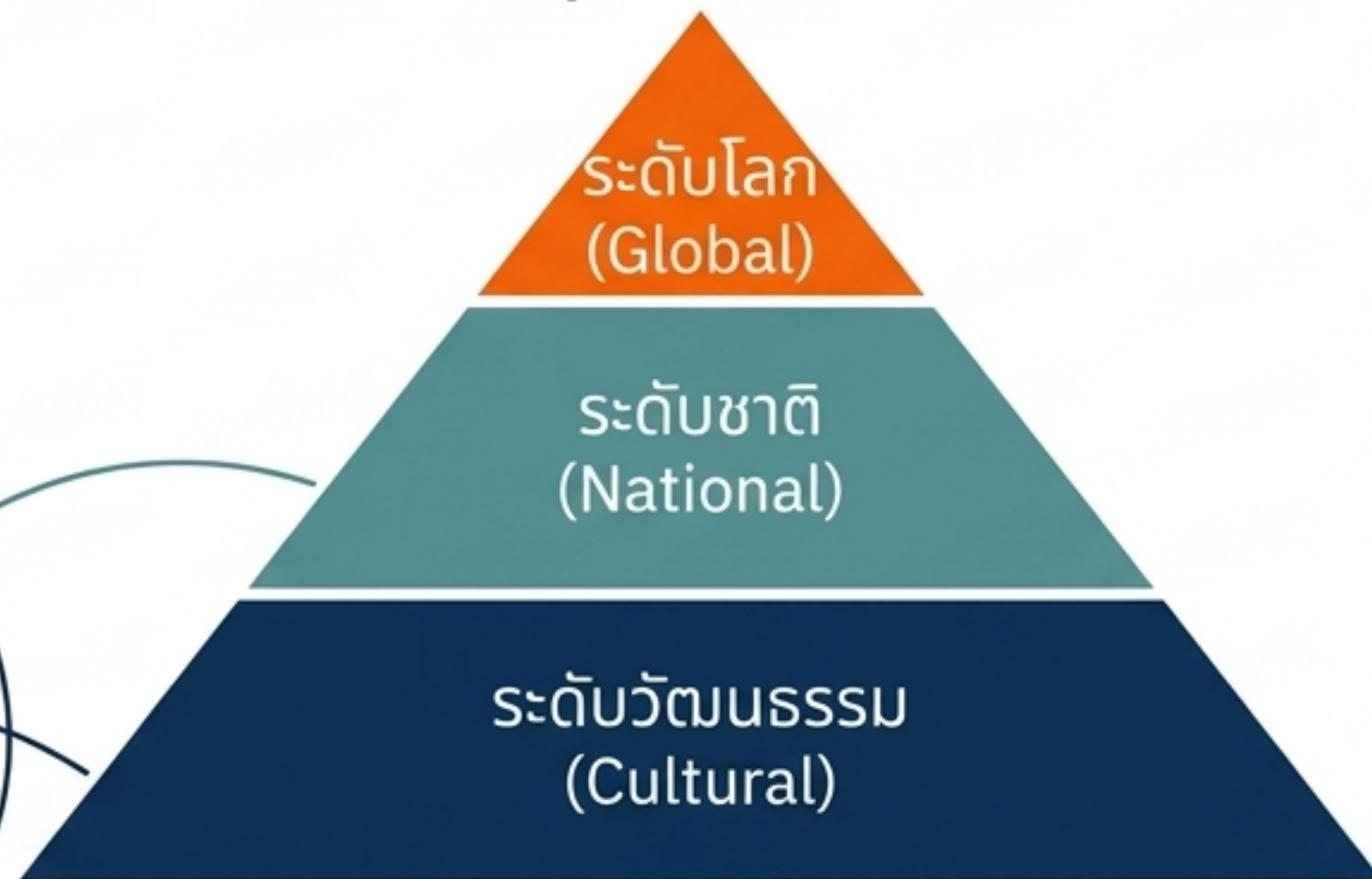
กำหนดกรอบการศึกษาเพื่อความเข้าใจระหว่างประเทศและสิทธิมนุษยชน

2012: ความคิดริเริ่ม GEFI (UN)

ผลักดัน ‘การส่งเสริมพลเมืองโลก’ เป็นวาระสำคัญอันดับแรกระดับโลก

ทฤษฎีสู่การออกแบบหลักสูตร (Integrating into the Curriculum)

การสร้างอัตลักษณ์ 3 ระดับ (Multiple Identities)

การบูรณาการมุมมองหลากหลาย (Merry Merryfield)

- ดึงเสียงของกลุ่มที่ถูกกละเลย (Marginalized voices) เข้ามาในบทเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจระบบโลกที่เชื่อมโยงกันอย่างแท้จริง

‘ความสามัคคีโดยปราศจากความหลากหลายนำไปสู่การครอบงำ และความหลากหลายโดยปราศจากความสามัคคีนำไปสู่ความวุ่นวาย’ – James A. Banks

วิวัฒนาการโลกศึกษาในหลักสูตรไทย (Global Education in Thailand)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551

จุดมุ่งหมาย: พัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสำนึก
'ความเป็นพลเมืองไทยควบคู่พลโลก'

กลไก: ไม่ใช่วิชาแยก แต่บูรณาการในสาระ
การเรียนรู้ (เช่น เรื่องการเปลี่ยนแปลงของโลก) และสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ

โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล พ.ศ.2553-2555

จุดมุ่งหมาย: ยกระดับโรงเรียนชั้นนำ
พัฒนาศักยภาพเป็น 'พลโลก'
(World Citizen)

กลไก: กำหนดวิชาโลกศึกษา (Global
Studies) และผูกติดกับกระบวนการศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง (IS)

โครงสร้างวิชาโลกศึกษาไทย 8 มิติ (Anatomy of Thai Global Studies)

1. ความเป็นพลเมืองโลก
(Global Citizenship)
- สิทธิและหน้าที่ต่อชุมชนโลก

2. สิทธิมนุษยชน
(Human Rights)
- เคารพศักดิ์ศรีและ
ความเสมอภาค

3. การจัดการความขัดแย้ง
(Conflict Management)
- การแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี

4. ความยุติธรรมทางสังคม
(Social Justice)
- การกระจายทรัพยากร
อย่างเป็นธรรม

5. การพัฒนาอย่างยั่งยืน
(Sustainable Development)
- สมดุลเศรษฐกิจ สังคม
สิ่งแวดล้อม

6. ความเชื่อมโยงระดับโลก
(Global Connections)
- ความสัมพันธ์ข้ามพรมแดน

7. ค่านิยมและการรับรู้
(Values and Perceptions)
- ตรวจสอบวิพากษ์
เจตคติตนเอง

8. ความหลากหลาย
(Diversity)
- ยอมรับความแตกต่างทาง
วัฒนธรรมและภาษา

ผลการประเมินความพร้อมของไทย (PISA 2018 Global Competence)

การวัดขีดความสามารถการวิเคราะห์ประเด็นโลกและปฏิสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม

คะแนนเฉลี่ยนักเรียนไทย **393**

คะแนนเฉลี่ย OECD **487**

สัดส่วนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (Level 2)
ยังน้อยกว่าค่าเฉลี่ยสากล

ข้อมูลนี้สะท้อนความมุ่งมั่นของไทยในการประเมินตนเองตามมาตรฐานสากล
แต่ชี้ให้เห็น **'ความท้าทาย'** ในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้จริงในชั้นเรียน

Insight

นักเรียนหญิงไทย
ทำคะแนนได้สูงกว่านักเรียนชาย
(สวนทางกับค่าเฉลี่ย OECD
ที่ชายสูงกว่าหญิง)

หลักการแกนกลาง: ผลกระทบแบบวงกระเพื่อม (Interdependence)

**ปรากฏการณ์ระดับโลกส่งผลต่อชีวิตประจำวัน
และการกระทำของบุคคลก็สะท้อนถึงระดับโลก ไม่สามารถแยกออกจากกันได้**

การเตรียมพร้อมสู่โลกอนาคต (Preparing for the Unknown)

ความซับซ้อนของโลกอนาคต

- ความผันผวนทางเทคโนโลยีและ AI
- วิกฤตสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ความเหลื่อมล้ำและการย้ายถิ่นฐานข้ามพรมแดน

ทักษะที่โลกศึกษามุ่งเน้น

- **ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking):** วิเคราะห์ผลกระทบโลกาภิวัตน์ทั้งบวกและลบ
- **การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving):** รับมือกับความไม่แน่นอน
- **การทำงานข้ามพรมแดน (Function Across Borders):** ปรับตัวและทำงานข้ามวัฒนธรรม
- **จิตสำนึกพลเมืองโลก (Cosmopolitan Values):** ยึดมั่นในความยุติธรรมและจริยธรรมสากล

บทสรุปและความท้าทาย (The Educator's Challenge)

โลกศึกษาไม่ใช่แค่ “วิชาเรียนเพิ่ม”
แต่เป็น “**กระบวนการ**” ที่เปลี่ยนวิธีมองโลก
เปลี่ยนผู้เรียนจากการตั้งรับกระแสโลกาภิวัตน์
สู่การเป็นผู้มีส่วนร่วมกำหนดทิศทางสังคมที่ยั่งยืน

ความท้าทายสูงสุดของการศึกษาไทย:

การแปลง ‘**กรอบนโยบายระดับชาติ**’ ให้กลายเป็น
“**ประสบการณ์การเรียนรู้จริง**” ในห้องเรียน
เพื่อสร้างพลเมืองที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและ
รับผิดชอบต่อโลกอย่างแท้จริง